

Практичне завдання на володіння професійними практичними вміннями та навичками

м. Київ

16.04.2025р.

ПІП: Рачинський Руслан Михайлович

ЗАВДАННЯ № 3

ВІДПОВІДЬ НА ПИТАННЯ № 1

1. ТАК

Відповідно до п.20 ч.1 ст.17 Закону України «Про Бюро економічної безпеки» (далі Закон «Про БЕБ») Директор БЕБ видає у межах повноважень накази і розпорядження, надає доручення, що є обов'язковими для виконання працівниками Бюро економічної безпеки України. Згідно із положеннями ст.35-1 Закону «Про БЕБ» з метою забезпечення доброчесності працівників Бюро економічної безпеки України, забезпечення дотримання цього Закону та інших нормативно-правових актів у структурі центрального апарату Бюро економічної безпеки України діє підрозділ внутрішнього контролю. Основним із завдань вказаного підрозділу є запобігання та виявлення вчинених працівниками Бюро економічної безпеки України порушень вимог законів України "Про запобігання корупції" та "Про державну службу", інших правопорушень. Відповідно до п.5 ч.2 ст.35-1 до обов'язків підрозділу внутрішнього контролю відноситься проведення службового розслідування стосовно працівників Бюро економічної безпеки України. З огляду на викладене, наказ Директора «БЕБ» про призначення службового розслідування підрозділом внутрішнього контролю у даному випадку є правомірним, і юридичних підстав для його скасування, у зв'язку із порушенням процедури, не вбачається.

Рачинський Руслан Михайлович

Практичне завдання (професійні вміння та навички). 16.04.2025 / Сторінка 1 з 8

Підпис

ВІДПОВІДЬ НА ПИТАННЯ № 2

2. ТАК

Одним із принципів організації роботи державних органів, згідно із Законом України «Про державну службу» є застосування принципу добросовісності-спрямованість дій державного службовця на захист публічних інтересів та відмова державного службовця від превалювання приватного інтересу під час здійснення наданих йому повноважень. Згідно із вимогами чинного законодавства працівники підрозділу аналітики повинні дотримуватися принципів державної служби та правил етичної поведінки, а також додержуватися вимог законодавства у сфері запобігання і протидії корупції; (ст.8 Закону «України «Про державну службу»). Згідно із п.4 Розділу II Правил професійної етики працівників Бюро економічної безпеки України, затверджених Наказом БЕБ від 30.06.2022 № 129, працівники згідно із принципами добросовісності зобов'язанні використовувати своє службове становище лише для виконання своїх посадових (службових) обов'язків і доручень керівників, наданих на підставі та на умовах повноважень, передбачених законами та іншими нормативно-правовими актами. При цьому, згідно із п.4 також передбачено обов'язок не розголошувати та не використовувати інформацію, що стала відома у зв'язку з виконанням своїх службових повноважень та професійних обов'язків, у тому числі після припинення своєї діяльності (крім випадків, установлених законом). З огляду на викладене, та враховуючи ті обставини що згідно із умов завдання службовим розслідуванням підтверджено обставини про витік інформації, юридична формула дає правові підстави вважати про наявність ознак дисциплінарного проступку.

ВІДПОВІДЬ НА ПИТАННЯ № 3

НІ

Відповідно до ч.4 ст.36 Закону «Про БЕБ» підставами для притягнення осіб, які мають спеціальні звання Бюро економічної безпеки України, до дисциплінарної відповідальності є:

- 1) невиконання чи неналежне виконання обов'язків;
- 2) незаконне розголошення інформації з обмеженим доступом, що стала їм відома у зв'язку з виконанням ними своїх повноважень;
- б) порушення правил професійної етики.

В умовах завдання визначено, на підставі службового розслідування Директор БЕБ своїм наказом притягнув до відповідальності.

Разом з тим, відповідно до ч.2. ст. 36 Закону «Про БЕБ» передбачений механізм притягнення, згідно із яким дисциплінарна комісія на підставі службового розслідування, яке проводиться підрозділом внутрішнього контролю Бюро економічної безпеки України (у разі його проведення), складає висновок про наявність чи відсутність у діях працівника Бюро економічної безпеки України дисциплінарного проступку та підстав для його притягнення до дисциплінарної відповідальності з визначенням рекомендованого виду дисциплінарного стягнення. Відтак, з метою забезпечення законності наказу у разі його оскарження, з метою повного, всебічного розгляду обставин та встановлення об'єктивної істини, підставою для притягнення повинен бути не акт службового розслідування, а висновок дисциплінарної комісії. На підставі викладеного, з урахуванням не дотримання процедури, визначеної законом, наказ Директора БЕБ про притягнення до відповідальності є передчасним.

ВІДПОВІДЬ НА ПИТАННЯ № 4

НІ

Відповідно до умов завдання, БЕБ отримано інформацію що директором подано підроблений висновок експертизи контракту на відповідність ціновим параметрам. Після звернення до Митної служби України з'ясувалось, що такі правопорушення мають системний характер і стосуються 10% товаропотоку. При цьому вимога подання експертного висновку була запроваджена КМУ згідно із якою необхідно проходити експертизу у сертифікованих експертів.

Відповідно до ч.1 ст.366 КК України за складання, видачу службовою особою завідомо неправдивих офіційних документів, внесення до офіційних документів завідомо неправдивих відомостей, інше підроблення офіційних документів є наслідком для притягнення до кримінальної відповідальності.

Кримінальна відповідальність має індивідуальний характер.

Виходячи з казуального тлумачення правових норм, зокрема враховуючи позицію ВСУ від 24 вересня 2024 року по справі № 708/809/20 зазначено, що використання завідомо підробленого документа може бути вчинене одним із двох способів: 1) пред'явлення документа, 2) подання документа.

При пред'явленні документа суб'єкт, видаючи підробку за справжній документ, знайомить з його змістом інших осіб. У цьому випадку такий документ залишається у володінні винного. Подання завідомо підробленого документа також передбачає, що певне коло осіб ознайомлюється з його змістом, але цей документ не залишається у винного, а передається уповноваженим особам для посвідчення тих чи інших фактів. Використання завідомо підробленого документа є закінченим кримінальним правопорушенням з моменту, коли документ пред'явлено або подано винним незалежно від того, чи вдалося йому досягти поставленої мети.

В умовах завдання не наведено фактичні дані, що свідчать про наявність ознак кримінального правопорушення щодо службового підроблення, а міститься лише вхідна інформація, яка не має факту індивідуального підтвердження, Митниця вказала про системність порушень щодо цінового регулювання, проте не зазначено про конкретні факти, які підтверджують або спростовують обставини.

ВСУ у постанові від 25 липня 2022 року по справі а№ 554/3311/20 зазначив, що згідно з усталеною практикою ЄСПЛ поняття «якість закону» означає, що національне законодавство повинне бути доступним і передбачуваним, тобто визначати достатньо чіткі положення, аби дати людям адекватну вказівку щодо обставин і умов, за яких державні органи мають право вживати заходів, що вплинуть на права осіб (рішення ЄСПЛ у справах «Олександр Волков проти України», «С.Г. та інші проти Болгарії»). Крім того, ЄСПЛ зазначає, що відповідальність за подолання недоліків законодавства, правових колізій, прогалин, інтерпретаційних сумнівів лежить, у тому числі, і на судових органах, які застосовують та тлумачать закони (рішення ЄСПЛ у справах «Веренцов проти України», «Кантоні проти Франції»). Крім того, умови завдання не містять інформації щодо розслідування інших злочинів, а тому розслідування БЕБ ч.1 ст.366 КК України не в повній мірі кореспондується із вимогами ст.216 КПК України. При цьому, необхідно визначити детермінанти що стали підставою для повідомлення і інформацію митниці щодо відсутність заходів належного контролю. Виходячи із обставин, зазначених у завданні не вбачається інших ознак злочину, які згідно із ст.216 КПК України віднесені до підслідності БЕБ. У даному випадку вбачається необхідність нормативного врегулювання, із зрозумілим визначенням предмету і методу правового регулювання, якісного контролю та заходів адекватного правового реагування на вказані правовідносини.

ВІДПОВІДЬ НА ПИТАННЯ № 5

НІ

Відповідно до ч.3 ст.216 КПК України Детективи органів Бюро економічної безпеки України здійснюють досудове розслідування кримінальних правопорушень, передбачених:

1) статтями 199, 200, 2011, 2013, 2014, 2032, 204, 2051, 206, 212, 2121, 2181, 219, 2201, 2202, 222, 2221, 2231, 224, 229, 231, 232, 2321, 2322, 233 Кримінального кодексу України;

2) статтями 191 (якщо предметом кримінального правопорушення є бюджетне відшкодування), 2062, 210, 211 Кримінального кодексу України, у разі якщо досудове розслідування таких кримінальних правопорушень не віднесено до підслідності Державного бюро розслідувань чи Національного антикорупційного бюро України;

3) статтями 191 (крім випадку, передбаченого пунктом 2 частини третьої цієї статті) та 364 Кримінального кодексу України, за умови що розмір предмета такого кримінального правопорушення або завданої ним шкоди становить від п'ятисот до двох тисяч розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб, встановленого законом на час вчинення кримінального правопорушення, та його вчинено службовою особою державного органу, органу місцевого самоврядування, суб'єкта господарювання, у статутному капіталі якого частка державної або комунальної власності перевищує 50 відсотків, та досудове розслідування такого кримінального правопорушення не віднесено до підслідності Державного бюро розслідувань чи Національного антикорупційного бюро України. Якщо під час розслідування кримінальних правопорушень, зазначених у пунктах 1, 2 і 3 цієї частини, будуть встановлені кримінальні правопорушення, передбачені статтями 192, 358, 366, 369 Кримінального кодексу України, вчинені особою, стосовно якої здійснюється досудове розслідування, або іншою особою, якщо вони пов'язані з кримінальними правопорушеннями, вчиненими особою, стосовно якої здійснюється досудове розслідування, такі правопорушення можуть розслідуватися детективами органів Бюро економічної безпеки України, у разі якщо досудове розслідування таких кримінальних правопорушень не віднесено до підслідності Державного бюро розслідувань чи Національного антикорупційного бюро України.

ВІДПОВІДЬ НА ПИТАННЯ № 6

Ризиками для різних областей економічної безпеки є:

1. Митна сфера. Виходячи до умов завдання Митна служба підтверджує системність порушень щодо цінових параметрів (10% від товаропотоку). Відсутні механізми контролю. Є необхідність визначення вказаного ризику як відсутність можливості з боку держави регулювання зовнішньоекономічних контрактів за ціновими параметрами, оскільки вбачається маніпулювання експертизами. Необхідно визначити якісний контроль з урахуванням цифрових технологій щодо достовірності наданих експертиз, їх адекватності, та правомочності, офіційного реєстру. Необхідно розробити методичні рекомендації щодо порядку контролю з боку митних органів на вищевказані обставини.
2. Правоохоронна сфера, службове підроблення не є самостійною статтею для розслідування БЕБ згідно із ст.216 КПК України, більш того, значна системність про можливі підроблення спонукає для розробки реальної протидії, вказаними заходами є упередження виникнення детермінантів економічних правопорушень у частині зовнішньоекономічної діяльності. Нівелювання негативних процесів для економіки у даному випадку є можливістю нормативного врегулювання, повідомлення платників податків з метою обізнаності процедур і наслідків, вжиття заходів щодо оперативного обміну інформацією між установами для визначення потенційно небезпечних для економіки практик та їх ліквідація у межах правового поля.
3. Антикорупційна сфера. Інтеграція ІТ технології для можливості упередження витоку інформації, вжиття заходів правового характеру щодо нормативного визначення алгоритму оброблення інформації, меж відповідальності працівників і керівників за протиправне поширення службової інформації.
4. Податкова сфера. Маніпуляції із ціновою політикою з метою оптимізації мають як наслідок ненадходження податків. Реанімацією економіки є факт надходження коштів до бюджету у вигляді податків або за декларацією або за податковим повідомленням-рішенням. Для цього необхідна медіа кампанія для добровільного декларування або якісна доказова база для визначення сум грошових зобов'язань.

ВІДПОВІДЬ НА ПИТАННЯ № 7

Рачинський Руслан Михайлович

Практичне завдання (професійні уміння та навички). 16.04.2025 / Сторінка 6 з 8

Підпис

Аналітик з досвідом використання методів та прийомів OSINT та роботою big data, зобов'язаний у межах неструктурованих даних визначити фактичні обставини, а саме відповідно до баз даних Митниці за відповідний період із розбивкою по галузях економіки визначити обсяг операцій, визначити коло експертів, яким надані повноваження щодо підтвердження, через ЄРПН проаналізувати рух товару та цінову політику, визначити дельту, яка напевно і є базою оподаткування, яка залишилась в тіні і є непрорахованою. Джерелами бази є інформація банківських установ щодо повернення валютної виручки, є інформація «Податкового блоку» для розуміння обсягів постачання, реальності операцій щодо придбання продукції за ціною політикою, яку в умовах завдання регулює КМУ. Розвідка з зовнішніх джерел дасть можливість визначити загальний обсяг, визначити галузі економіки по яким вбачається тіньові ознаки, визначити коло експертів та порядок організації роботи по обміну інформації з базами даних митних органів. Також міжнародний досвід по врегулюванню вказаних питань може бути корисний для імplementації до національного законодавства та нормативного врегулювання вищевказаної проблематики.

ВІДПОВІДЬ НА ПИТАННЯ № 8

Митна сфера, кількісним показником бути обсяг операцій за відповідний період (наприклад місяць). ДП Укрзовнішінформ надає інформацію щодо цінової політики з метою застосування звичайних цін платниками податків, необхідно визначити цінову політику на товари, по ЄРПН визначити цінову політику за такий самий період по руху товарів. Також встановити кількість надання експертних послуг із співставленням платників податків по яким визначити відхилення, які по суті і є фокусом уваги. Із реєстру експертиз отримати інформацію для співставлення про кількість таких експертиз. Із Банківських установ інформацію щодо повернення валютної виручки.

ВІДПОВІДЬ НА ПИТАННЯ № 9

Митна сфера – 2, контроль можливо організувати шляхом запровадження обміну інформацією щодо наявності експертиз. Логіка такого балу свідчить про можливість на рівні Митних органів здійснити якісний контроль, Правоохоронна сфера-3 необхідно сконцентрувати увагу на більш резонансних обставинах, зокрема щодо можливості відкриття злочинних схем із оптимізацією оподаткування (високий бал пояснюється із використанням ресурсу

та часу для визначення протиправних схем, напрацювання практик їх подолання). Антикорупційна – 5 (високий бал пояснюється як пріоритетний напрямок), необхідні важелі контролю за дотриманням антикорупційного законодавства, посилена кадрова політика щодо забезпечення доброчесності працівників, їх мотивація, цифровізація процесів із застосуванням ШІ. Податкова - 3 (бал пояснюється напрацюванням матеріалів, які у подальшому необхідні при врахуванні у межах проведення перевірок для правомірного визначення грошових зобов'язань) забезпечення надходження коштів до бюджету, шляхом виведення із тіні операцій за регульованими цінами.

ВІДПОВІДЬ НА ПИТАННЯ № 10

1. Митна сфера - звернення БЕБ із пропозиціями щодо автоматизації процесів контролю та співставлення із реєстром експертиз, а також обмін даними з БЕБ.
2. Правоохоронна сфера – застосування методів розслідування ст.212 у частині регулювання цін по встановленню схем руху коштів, реальності операцій, ризиків псевдоекспорту. Перекваліфікація обставин до напрацьованих практик та їх можливість застосування для реагування на протиправні дії. Результатом роботи є інформація в медіапросторі щодо резонансних результативних справ, що буде упереджувати можливість вчинення нових злочинів та використовуватись як профілактичний захід. Звернення до КМУ із конкретними пропозиціями нормативного врегулювання наведених правовідносин.
3. Антикорупційна сфера – проведення атестації та кадрової політики на правленої на посилення ролі підрозділів внутрішнього контролю в структурі БЕБ.
4. Податкова сфера – направлення БЕБ відповідних матеріалів до податкових органів на реагування щодо заниження цінової політики, надання належної та допустимої доказової бази в обґрунтування виявлених порушень вимог податкового законодавства.